

5.8.2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön suositus yliopistoille, ammattikorkeakouluille sekä lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

- Tämä suositus korvaa 4.8.2020 annetun suosituksen.

Lakiperusteet ja toimivaltaisuuudet

Tartuntatautilain (1227/2016) 8 §:n mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain velvoitteet koronavirus-epidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain väliaikainen muutos (447/2021) tuli voimaan 1.7.2021. Lakiin lisättiin pykälät, jotka koskevat uusia toimenpiteitä koronavirus-epidemian leviämisen estämiseksi (58 c–58 h §) sekä viranomaisten vastuita toimenpiteiden toteutuksessa ja valvonnassa (59 a–59 e §) Muutokset ovat voimassa 31.12.2021 saakka. Säännökset vastaavat keväällä 2021 voimassa olleita tartuntatautilakiin tehtyjä väliaikaisia lisäyksiä. Uusissa säännöksissä lähikontaktin määritelmää on muutettu (lähikontakti ei edellytä kasvatusten olemista).

Tartuntatautilain 58 c § velvoittaa myös koulutuksen järjestäjiä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään laissa määriteltyjen toimijoiden toiminnassa noudatettavista koronavirus-taudin leviämisen estämiseen tähtäävistä velvoitteista. Velvoitteet ovat suoraan lain nojalla voimassa eivätkä edellytä erillistä viranomaispäätöstä. Pykälän mukaisia velvoitteita ovat:

- oppilaitoksessa toimivilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- oppilaitoksessa toimiville annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet;
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään sekä
- oppilaitoksissa toimivilla oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja mahdolliset asiakaspaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Toimintaohjeiden antaminen voidaan toteuttaa toimintaan parhaiten sopivalla tavalla esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, käytöstä ohjaavina merkinteinä tiloissa tai muulla vastaavalla tehokkaalla tavalla.

Tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan koronavirus-epidemiaan liittyvien velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Aluehallintovirasto ja kunta saavat tarkastaa valvomansa toimijan toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat ja antaa määräyksen puutteiden ja epäkohtien korjaamisesta.

Koulutuksen järjestäjän tilojen hallinnasta vastaava vastaa ohjeistuksesta ja käsienpesumahdollisuudesta myös tilojen ilta- ja viikonloppukäytön osalta, jos kysymyksessä on järjestäjän järjestämä toiminta. Ohjeistusta tulee antaa riittävän etäisyyden ylläpitämisestä, käsien puhdistamista ja muista tartuntojen leviämistä estävistä käytänteistä. Jos kysymys on ulkopuolisen toiminnan järjestäjän vuokrasopimuksen mukaisesta toiminnasta, tartuntatautilain 58 c §:n mukaisten velvoitteiden toteuttamisesta voidaan sopia järjestäjän ja vuokralaisen kesken. Varsinainen toiminnan harjoittaja vastaa siitä, että velvoitteet on toimeenpantu asianmukaisesti. Oppilaitosten vastuu ei ulotu muiden

toimijoiden käytössä oleviin tai niille vuokrattuihin tiloihin, esimerkiksi opiskelijajärjestöjen, ylioppilas- ja opiskelijakuntien sekä opiskelijaravintoloiden tiloihin.

Suosituksen tarkoitus

Tämän suosituksen tarkoitus on tukea yliopistoja ja ammattikorkeakouluja sekä lukio-koulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksen järjestäjiä toteuttamaan opetus ja muu oppilaitosten tiloissa järjestettävä toiminta turvallisesti koronaepidemian aikana. Suositusta noudattamalla voidaan vähentää tartuntariskiä oppilaitoksissa.

Opetukseen ja muuhun oppilaitosten tiloissa järjestettävään toimintaan ei osallistuta oireisena

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky

(<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus>)

Opiskelijan tai opettajan ei pidä osallistua lähiopetukseen tai muuhun oppilaitoksen tiloissa järjestettävään toimintaan, jos hänellä on sairastumiseen viittaavia oireita. Muiden oppilaitoksen tiloissa työskentelevien tai siellä vierailevien ei myöskään pidä tulla oppilaitoksen tiloihin oireisena. Jos henkilö sairastuu päivän aikana, tulee hänen poistua välittömästi oppilaitoksesta tai siirtyä erilliseen tilaan. Oireisten – myös täyden rokotesarjan saaneiden -- tulee herkästi hakeutua koronavirustestiin. Mikäli testituloksena on negatiivinen ja oireilu selvästi vähenemässä, voi opiskelija osallistua lähiopetukseen ja muuhun toimintaan oppilaitoksen tiloissa, vaikka oireet eivät olisi kokonaan väistyneet. Ennen testituloksen valmistumista on kuitenkin vältettävä kontaktia muihin. Jos oireet myöhemmin alkavat uudelleen tai lisääntyvät, tulee hakeutua uuteen koronavirustestiin ja välttää kontaktia muihin. Jos oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa asuva opiskelija sairastuu, oppilaitos ottaa yhteyttä oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaavaan yksikköön tilanteen ja vaadittavien toimenpiteiden arvioimiseksi.

Riskiryhmään kuuluvat

Riskiryhmään kuuluvien on erityisen tärkeää huolehtia rokotussuojastaan. Kaksi rokoteannosta antaa erinomaisen suojan vakavaa tautia vastaan.

[THL: Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät](#)

[THL: Rokotteet ja koronavirus](#)

Oppilaitoksissa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarviointiin. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

Tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulisi välttää

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-jarokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>). Oppilaitoksissa tulisi välttää tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa. Koulutuksen järjestäjä ja oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä.

- Oppilaitosten opetustoimintaan ja muuhun lakisääteiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti sovelleta yleisiä kokoontumisrajoituksia.
- Valtioneuvoston kulloinkin voimassa olevia kokoontumisrajoituksia koskevia suosituksia ja aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevia tartuntatautilain mukaisia päätöksiä noudatetaan oppilaitoksen järjestämissä yleisötilaisuuksissa.
- Mikäli opetusta järjestetään suurelle osallistujajoukolle (esimerkiksi suuret luentotilaisuudet), hyödynnetään etäyhteyksiä.
- Muiden kuin opiskelijoiden ja henkilökunnan oleskelua oppilaitoksen alueella voidaan oppilaitoksen omalla päätöksellä rajoittaa.
- Korkeakoulujen valintakokeiden järjestämisestä on annettu erillinen ohje
- Lähikontaktien välttämiseksi turvavälien ylläpitämisen mahdollisuus tulisi turvata tilajärjestelyillä: henkilömäärä tulisi rajata siten, että henkilöiden väliin jää yli 2 metriä aina kun mahdollista. Jos joutuu olemaan lähikontaktissa (alle 2 m), pitää nämä tilanteet pyrkiä pitämään mahdollisimman lyhyinä.
- Kasvomaskoja käytetään sisätiloissa noudattaen THL:n ja paikallisten viranomaisten suosituksia.
- Opiskelijaravintolaa tai muita ruokailutiloja voi käyttää porrastetusti. Ruokailun aikana olisi oltava mahdollisuus välttää lähikontaktia ja säilyttää yli 2 metrin turvaväli muihin ruokailijoihin aina kun mahdollista. Jos joutuu olemaan lähikontaktissa (alle 2 m), pitää nämä tilanteet pyrkiä pitämään mahdollisimman lyhyinä. Hygieniaa huolehditaan ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.
- Oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa opiskelijat voivat asua jaetuissa huoneissa, jos kyse on pitkäaikaisesta majoittumisesta. Lyhytkestoisessa majoituksessa linjaukset tehdään paikallisesti konsultoiden tarvittaessa tartuntataudeista vastaavaa yksikköä. Oppilaitokset pitävät kirjaa majoittuvista henkilöistä huonekohtaisesti, jotta tartunnanjäljitys on tarvittaessa mahdollista jälkeenpäin.

[Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle](#)

[THL:n suositus kasvomaskien käytöstä kansalaisille](#)

Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja. Oikeisiin käytäntöihin ohjaa tiedotusmateriaalia suositellaan jaettavaksi oppilaitoksessa työskenteleville ja opiskeleville tietoisuuden lisäämiseksi.

- Kaikki oppilaitoksessa asioivat pesevät kätensä aina ulkoa sisälle tultaessa, aina ennen ruokailua, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin.
- Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, käytetään käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulee olla helposti saatavilla.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäiliini, joka heitetään heti käytön jälkeen pois. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.
- [THL: Käsienpesu ja yskeminen](#)

Siivous ja ilmanvaihto

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Saniteettitiloissa voi siivousta tehostaa käytämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.
- Yhteiskäytössä olevien työ- ja opiskeluvälineiden ja työkalujen käyttöä vältetään tai ne puhdistetaan aina käyttäjien välillä.
[Työterveyslaitos: Ohjeistus siivoukseen](#)
- [THL: Ilmanvaihdosta on annettu erillinen ohje](#)

Jos oppilaitoksessa todetaan koronavirustartunta

Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu tartuntatautilain mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin. Jos koronavirustartunta todetaan jollakulla opiskelijalla tai oppilaitoksessa työskentelevällä, selvitetään, onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa tartuntatautilain nojalla karanteeniin. Koronavirustartunnan saaneen on siten oltava pois oppilaitoksesta tartuntatautilääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.